

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра педагогіки і психології управління соціальними системами ім.акад
І.А.Зязюна

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова Вченої ради НТУ «ХПІ»
«27» вересня 2019 року

Л.Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ
(підпис)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія і логіка науково-педагогічної діяльності
у вищій технічній школі

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ третій (доктор філософії)
(освітньо-науковий)

галузь знань _____ всі галузі

спеціальність _____ всі спеціальності
(шифр і назва)

освітньо-наукова програма _____ всі програми

вид дисципліни _____ загальна підготовка
(загальна підготовка / професійна підготовка)

форма навчання _____ очна, заочна
(очна / заочна)

Харків 2019

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни «**Методологія і логіка науково-педагогічної діяльності у вищій технічній школі**»

(назва навчальної дисципліни)

Розробники:

професор, д.пед.н., професор

Ігнатюк О.А.

(посада, науковий ступінь та вчене звання)(підпис)

(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри

Педагогіки і психології управління соціальними системами
ім.І.А.Зязюна

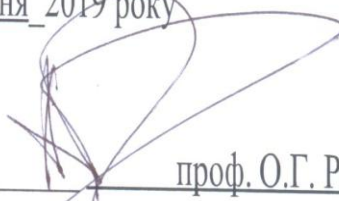
(назва кафедри)

Протокол № 1 від «29» серпня 2019 року

Завідувач кафедри

ПШУСС ім.акад.І.А.Зязюна

(назва кафедри)

проф. О.Г. Романовський

(підпис)

(ініціали та прізвище)

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: мета викладання навчальної дисципліни “**Методологія і логіка науково-педагогічної діяльності у вищій технічній школі**” спрямована на формування у слухачів практично-процесуальних знань здійснення науково-педагогічної діяльності у вищій, що безпосередньо полягає в розумінні й використанні методів, принципів й способів наукового пізнання, мети і функцій педагогічної діяльності, послідовності етапів у здійсненні науково-педагогічної діяльності (логіки навчального процесу, логіки навчального предмету, логіки педагогічного контролю), яка передбачає всебічну апробацію та застосування ефективних інноваційних педагогічних технологій, удосконалення змісту та методик викладання матеріалу професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін у професійній підготовці майбутніх конкурентоспроможних фахівців, знаходити рішення у професії, використовуючи науковий підхід.

Основними завданнями вивчення дисципліни “**Методологія і логіка науково-педагогічної діяльності у вищій технічній школі**” є

- формування системи знань (теоретичних і практично-процесуальних) про науково-педагогічну діяльність за обраним фахом у професійній підготовці майбутніх конкурентоспроможних фахівців;

- формування розуміння мети і функцій педагогічної діяльності, послідовності етапів у здійсненні науково-педагогічної діяльності;

- формування знань про умови та логіку організації освітнього процесу в вищій школі та здатність організувати навчально-виховний процес;

- формування знань про методологію удосконалення змісту та методик викладання матеріалу професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін у професійній підготовці майбутніх конкурентоспроможних фахівців з урахуванням вимог європейської кредитно-трансферно-накопичувальної системи, компетентностей та результатів навчання тих, кого навчають;

- розвиток практично-процесуальних умінь організації педагогічного контролю в навчальному процесі підготовки майбутніх конкурентоспроможних фахівців з урахуванням вимог європейської кредитно-трансферно-накопичувальної системи,

- формування готовності до науково-педагогічної діяльності за обраним фахом у професійній підготовці майбутніх конкурентоспроможних фахівців;

- розвиток практично-процесуальних умінь розробки та застосування дидактичних, навчально-методичних, контрольних-вимірювальних матеріалів у професійній підготовці майбутніх конкурентоспроможних фахівців;

- формування готовності до постійного самонавчання, самовиховання і самовдосконалення впродовж усього активного трудового життя

Компетентності:

КЗ	Здатність і готовність володіти основними інформаційними технологіями, способами та засобами одержання, збереження, обробки
----	---

	інформації (бази експериментальних даних), методологією наукової та педагогічної діяльності, представлення результатів роботи та комунікації із міжнародною спільнотою
К6	Готовність до викладацької діяльності, до організації освітнього процесу у вищій школі. Здатність до ефективного педагогічного спілкування для забезпечення належної якості загальної і професійної підготовки студентів, готовність до розвитку педагогічної майстерності

Програмні результати навчання:

ПР01	Знати та розуміти базові світоглядні та соціокультурні знання, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності
ПР12	ПР10.Вміння займатись викладацькою діяльністю за фахом, розуміє суть педагогічної діяльності, змістовну характеристику організації освітнього процесу у вищій школі та може взяти участь в організації навчального процесу
ПР13	Вміння виступати перед аудиторією: викладати навчальний матеріал, вести дискусію, аргументовано відстоювати свою позицію. Знати як професійно розвивати і вдосконалювати свою педагогічну майстерність

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Попередні дисципліни:	Наступні дисципліни:
Світоглядні та соціокультурні основи науково-технічної діяльності	Методи та методологія педагогічного дослідження
	Наукові основи професійної освіти і вимоги до підготовки майбутніх фахівців у професійній школі

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг (годин) / кредитів ECTS	З них		За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання аспірантів (КП, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль	
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семінари			Залік	Екзамен
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
10	60/2	20	40	10		10	Р		+	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає
30 (%):

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Порядковий №	Види навчальн. Занять (Л; ЛЗ; ПЗ; С, М)	Кількість годин	Номери семестрів, найменування тем і питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу аспірантам	Інформаційно-методичне забезпечення
1	2	3	4	5
			Змістовий модуль № 1 Методологія і логіка освітньої практики у вищій школі	
1	Л	2	<p>Тема 1. Вступ до курсу. Мета, завдання. Поняття про методологію науки. Методологія — вчення про методи, принципи й способи наукового пізнання. Будова, функції й рівні методології педагогіки. Діалектика як загальна методологія наукового пізнання. Роль методології у визначенні перспектив розвитку педагогічної науки. Методологія педагогіки. Методологія науково-педагогічної діяльності. Загальні методологічні принципи наукового дослідження: єдність теорії й практики; творчий, конкретно-історичний підхід до досліджуваної проблеми; принципи об'єктивності, <u>всеохопленості</u> й комплексності дослідження; єдність історичного і логічного; системний підхід, до проведення дослідження.</p> <p>Частні методологічні принципи психолого-педагогічного дослідження: принцип детермінізму; єдності зовнішніх впливів і внутрішніх умов розвитку, активності особистості; єдності психіки й діяльності; особистісно-діяльнісний підхід й ін. Методологічні вимоги до проведення психолого-педагогічного дослідження. Методологічні вимоги до результатів дослідження: об'єктивність, вірогідність, надійність, доказовість і ін</p>	1,3,7,11, 12,15,16, 17,20,44

2	ПЗ	2	Роль методології у визначенні перспектив розвитку педагогічної науки. Методологія педагогіки..	7,11,15,44
3	СРА	6	Діалектика як загальна методологія наукового пізнання	10,11,13,21,23,28
4	Л	2	Тема 2. Професійно-педагогічна діяльність: її сутність і структура. Етапи. Види Викладач як суб'єкт педагогічної діяльності. Вимоги до викладача. Зміст діяльності викладача у ВШ. Готовність до педагогічної діяльності. Особливості педагогічної діяльності у вищій школі. Етапи педагогічного процесу. Основні види педагогічної діяльності. Психологічна характеристика основних функцій педагога. Сутність і зміст педагогічного процесу.	13,14,17,18,20,21,23,24,28
5	ПЗ	2	Суб'єктність педагогічного процесу у вищій школі Прояв суб'єктності, ознаки: активність, учбова мотивація, ініціативність, включення у задачу, можливості самостійного аналізу своєї діяльності. Особливості юнацького віку.	18,20,21,23
6	СРА	6	Умови успішної адаптації студента до навчання у ВНЗ. Соціально-психологічний портрет студента.	20,21,24,25,26,49
7	Л	2	Тема 3. Логіка навчального процесу. Предмет і завдання дидактики. Зміст і структура дидактики. Категорії дидактики, їх характеристика: освіта, навчання, викладання, учіння, принципи навчання, закономірності навчання, знання, уміння, навички, форми навчання, технології навчання, дидактична система. <i>Зміст освіти як засіб розвитку особистості та формування його культури. Сутність змісту освіти. Теорії і підходи формування змісту освіти. Принципи і критерії відбору змісту освіти. Нормативні документи.</i> <i>Сучасні психолого-педагогічні технології як нова освітня парадигма</i>	6-9, 13,14,15,16,20,21,23,24,28

			<i>реалізації навчання у ВШ. Класифікація, зміст, характеристика та призначення пед.технологій, їх роль у підготовці фахівців. Модель вибору технологій навчання у фаховій ступеневій підготовці фахівців. Активні методи навчання.</i>	
8	ПЗ	2	Модель вибору технологій навчання у фаховій ступеневій підготовці фахівців. Пізнавальні можливості студента. Можливості викладача. Мета і завдання навчального процесу, навчальної дисципліни, окремої теми.	5-6, 13,14 20,21, 23,24,28
9	СРА	6	<i>Інновації в освіті. Інновації в педагогіці. Інноваційні методи навчання</i>	3, 13,14 20,21,23, 24,28,39
10	Л	2	Тема 4 Логіка навчального предмету <i>Зміст освіти як засіб розвитку особистості та формування його культури.</i> Сутність змісту освіти. Теорії і підходи формування змісту освіти. Принципи і критерії відбору змісту освіти. Нормативні документи. <i>Сучасні психолого-педагогічні технології як нова освітня парадигма реалізації навчання у ВШ.</i> Класифікація, зміст, характеристика та призначення пед.технологій, їх роль у підготовці фахівців.	11-14, 16, 19,25, 26,42
11	ПЗ	2	Формування готовності майбутнього викладача до науково-педагогічної діяльності у ВШ	8,19,20, 21,26, 27
12	СРА	12	Професійна компетентність, педагогічна майстерність, професійна культура: їх структура та співвідношення понять	3,7, 10, 20,21
13	Л	2	Тема 5. Логіка педагогічного контролю в системі вищої освіти. Якість підготовки тих, кого навчають як предмет дослідження. Загальноєвропейська система гарантій якості освіти. Види педагогічного контролю (текущий, тематичний, рубіжний, підсумковий). Функції педагогічного контролю (діагностична, освітня, виховна, розвиваюча). Принципи	8,12, 13, 14,16, 30, 42,44,45, 46, 49

			<p>педагогічного контролю (науковості, ефективності, ієрархічної організації, об'єктивності, систематичності, правдивості тощо). Теоретичні основи теорії педагогічних вимірювань. Класифікація педагогічних тестів. Загальні визначення. Передтестове завдання. Тестове завдання. Педагогічний тест. Дистрактор. Традиційні засоби оцінки знань студентів. Педагогічне вимірювання. Вимірювання у педагогічному контролі.</p> <p>Сутність, основні форми і методи педагогічної взаємодії суб'єктів освітнього процесу; шляхи організації контролю навчальної діяльності в умовах співробітництва суб'єктів освітнього процесу. Сутність, основні форми і методи пед. взаємодії учасників процесу. Поняття спілкування. Спілкування в педагогічній діяльності. Функції спілкування. Стилі педагогічного спілкування. Поняття бар'єрів у процесі педагогічного спілкування..</p>	
14	ПЗ	2	Шляхи організації контролю навчальної діяльності в умовах співробітництва суб'єктів освітнього процесу	2,8,9,17,19, 21,22,28, 32,38,40,45, 46
15	СРА	10	Індивідуалізація навчання . Зони розвитку особистості тих, кого навчають..	3,7,20,26,33 34,36-40
16			Захист ІДЗ	
			Залік	
Усього		60		

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	8
2	Підготовка до практичних(лабораторних, семінарських)занять	8
3	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	10
4	Виконання індивідуального завдання:	14
5	Інші види самостійної роботи	
	Разом	40

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Для слухачів третього (освітньо-наукового) рівня доктора філософії усіх спеціальностей очної та заочно форми навчання пропонується виконати завдання, яке складається з двох частин:

1-а частина – Підготувати та провести заняття (практичне, лабораторну роботу, семінар, лекцію) за вашою спеціальністю на кафедрі де Ви є аспірантом. Тему заняття, форми, методи, які маєте застосувати узгодити на кафедрі. Описати як відбувалась підготовка і проведення заняття. Одержати відгук на проведені заняття від керівництва кафедри

Вимоги: формат А4, обсяг – 6-8 сторінок, інтервал -1,5; шрифт – times new roman 14, поля - верх, низ, зліва -2, право -1

2-а частина – Підготувати **звіт** щодо виконання першої частини завдання. В ньому визначити і схарактеризувати зміст та сутність педагогічних технологій, які застосовуються у професійній підготовці фахівців за вашою спеціальністю на кафедрі де Ви є аспірантом.

Структура звіту:

- розкрийте педагогічні технології, які застосовуються у професійній підготовці фахівців вашої спеціальності;
- вказати переваги їх застосування у професійній підготовці фахівців вашого профілю;
- вказати тему заняття, його мету, які завдання було розв'язано під час проведення заняття,
- які форми та методи було використано під час проведення заняття,
- наведіть оцінку проведеного заняття: особисту, студентів, керівництва.
- Вкажіть, чи все вдалося виконати, якими можуть бути шляхи підвищення ефективності Вашої педагогічної діяльності.

Доповісти про результати виступу у ролі викладача, бути готовим відповісти на питання.

Оформлення тексту:

- розмір сторінки – А4,
- шрифт – Times New Roman, 14,
- міжрядковий інтервал (1–1,5),
- поля з усіх боків – 2 см.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З ДИСЦИПЛІНИ “МЕТОДОЛОГІЯ І ЛОГІКА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИЩІЙ ТЕХНІЧНІЙ ШКОЛІ”

1. Аналіз сутності понять «методологія науки» і «логіка науково-педагогічної діяльності».
2. Визначення та характеристика методології педагогіки.
3. Загальна характеристика роль методології у визначенні перспектив розвитку педагогічної науки;
4. Загальна характеристика методів, принципів й способів наукового пізнання;
5. Аналіз видів і функції педагогічної діяльності у вищій школі.
6. Сутність поняття «педагогічна система».
7. Характеристику системи вищої освіти в Україні.
8. Характеристику основних типів вищих навчальних закладів в Україні та особливості їх функціонування за умов сьогодення.
9. Університетська система освіти: інноваційна місія.
10. Якість університетської освіти.
11. Міжнародні стандарти оцінки стану розвитку системи освіти країни.
12. Зміст нової освітньої парадигми.
13. Логіка навчального процесу.
14. Логіка навчальної дисципліни.
15. Логіка педагогічного контролю в системі вищої освіти.
16. Характеристика випускника вищої школи.
17. Педагогічний процес як динамічна система.
18. Характеристика компонентів педагогічного процесу.
19. Закономірності педагогічного процесу у вищій школі.
20. Закономірність розвитку особистості у педагогічному процесі.
21. Мотиви та стимулятори навчально-виховної діяльності.
22. Закономірність єдності чуттєвого, логічного і практики в педагогічному процесі.
23. Закономірність єдності педагогічної і пізнавальної діяльності діяльності у педагогічному процесі.
24. Педагогічний процес як розвиваюча взаємодія між педагогами і вихованцями.
25. Принципи педагогічного процесу у вищій школі.
26. Ознаки суб'єктності педагогічного процесу у вищій школі.
27. Здобувач вищої освіти як суб'єкт педагогічного процесу.
28. Соціально – психологічний розвиток студента: особливості юнацького віку.
29. Характеристика студентського періоду життя людини.
30. Навчання у ЗВО як один із визначальних факторів соціалізації особистості студента.
31. Соціально – психологічний портрет сучасного студента.
32. Умови успішної адаптації студента до навчання у ЗВО.

33. Розвиток студента – це насамперед саморозвиток, самовиховання.
34. Сутність педагогічної діяльності.
35. Аналіз співвідношення понять «професійна спрямованість», «готовність до педагогічної діяльності», «придатність до педагогічної діяльності».
36. Характеристика структури педагогічної діяльності.
37. Характеристика компонентів педагогічної діяльності.
38. Характерні особливості діяльності педагогів вищої школи.
39. Зміст педагогічної діяльності педагога вищої школи.
40. Місце педагогічної культури в загальній структурі професійної компетентності викладача.
41. Педагогічна майстерність як визначальна характеристика якості професійної діяльності викладача.
42. Аналіз співвідношення понять: “професійна компетенція”, “педагогічна майстерність викладача”, “педагогічний такт”.
43. Загальна структура професійної діяльності педагога вищої школи.
44. Психологічна спрямованість на педагогічну діяльність (на прикладі Вш)
45. Професійно важливі для педагогічної діяльності особистісні якості і психологічні характеристики
46. Зміст вимог до викладачів і завідувачів кафедр у контексті формування загальної і професійної педагогічної культури колективу.
47. Зміст внутрішньої потреби особистості в самоосвіті.
48. Самонавчання: сутність, необхідність, навички.
49. Сутність педагогічної майстерності викладача вищої школи.
50. Педагогічне спілкування в системі професійної культури викладача.
51. Сутність педагогічного мистецтва.
52. Сутність і завдання педагогічного впливу.
53. Сутність педагогічного співробітництва.
54. Соціальна компетентність майбутніх фахівців: зміст навичків командної роботи.
55. Шляхи активізації пізнавальної діяльності студентів.
56. Культура педагогічного контролю: педагогічний контроль, діагностика, оцінка знань.
57. Сутність і значення культури педагогічного контролю та його виховна роль в системі вищої освіти.
58. Психолого-педагогічні техніки в культурі впливу.
59. Зміст поняття “педагогічна взаємодія у сфері вищої освіти”.
60. Логіко-методологічна компетентність викладача як умова формування розуміння студентами навчального матеріалу.
61. Структура і зміст відповідальності випускника ВНЗ як особистості.
62. Сутність педагогічних технологій навчання соціальної відповідальності студентів на прикладі своїх спеціальностей
63. Основні форми навчання у вищій школі: класифікація та характеристика.
64. Аналіз основних функцій та вимог до лекції.
65. Лекції: основні види та особливості їх структури, критерії ефективності.
66. Методика і технологія підготовки лекції.

67. Семінарські заняття: сутність, мета, завдання, типи.
68. Дайте визначення лабораторного заняття як форми організації навчання.
69. Мета і завдання практичного заняття (на прикладі спеціальності)
70. Організація ефективної навчально – пізнавальної діяльності студентів на практичному занятті (на прикладі спеціальності).
71. Особливості створення освітнього середовища у ВНЗ.
72. Методи навчання: класифікація та умови їх ефективного використання.
73. Інновації в освіті.
74. Сутність поняття «інновація в педагогіці».
75. Критерії педагогічних інновацій.
76. Співвідношення понять «новація» та «інновація».
77. Характеристика традиційних та інноваційних методів навчання.
78. Сутність поняття «технологія» в педагогіці.
79. Переваги та недоліки традиційних технологій навчання.
80. Переваги та недоліки інноваційних технологій навчання.
81. Види і форми самостійної роботи студентів: характеристика і призначення.
82. Методи і прийоми мотивації та активізації самостійної навчально – пізнавальної діяльності студентів.
83. Особливості педагогічного контролю у вищій школі.
84. Основні методи науково – педагогічного дослідження навчально – виховного процесу, діяльності викладача і студента.
85. Професійно обумовлені вимоги до особистості викладача.
86. Особливості педагогічної творчості.
87. Умови та шляхи формування іміджу викладача.
88. Особливості педагогічної майстерності викладача вищої школи.
89. Критерії майстерності педагога.
90. Педагогічна техніка: сутність, компоненти її складу.
91. Способи та умови формування педагогічної техніки.
92. Особливості педагогічного спілкування.
93. Причини виникнення бар'єрів на шляху до ефективного педагогічного спілкування та шляхи їх подолання.
94. Мета, зміст, умови виховання студентської молоді як організації опосередкованого педагогічного впливу через «виховне» середовище, взаємодію викладача і студента.
95. Особливості оцінювання в педагогіці.
96. Методи та інструментарій оцінювання навчальних досягнень студентів.
97. Сутність моніторингу та його особливості в освіті.
98. Технології педагогічного моніторингу.
99. Стратегії забезпечення якості вищої освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекція – інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу.

Метод лекції передбачає ознайомлення аспірантів з її планом, що допомагає стежити за послідовністю викладу матеріалу. Важливо навчити аспірантів конспектувати зміст лекції, виділяючи в ній головне. Це розвиває пам'ять, сприйняття, волю, вміння слухати, увагу, культуру мови.

При проведенні лекційних занять *методи готових знань* (коли аспіранти пасивно сприймають подану викладачем інформацію, запам'ятовують, а в разі необхідності відтворюють її) поєднуються з *дослідницьким методом* (який передбачає активну самостійну роботу аспірантів при засвоєнні знань: аналіз явищ, формулювання проблеми, висунення і перевірка гіпотез, самостійне формулювання висновків).

На початковому етапі вивчення нової інформації на лекціях переважає *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод, при якому викладач організує сприймання та усвідомлення аспірантами інформації, а учні здійснюють сприймання, осмислення і запам'ятовування її.

На певному етапі, коли викладач відчуває готовність аспірантів до інших методів навчально-пізнавальної діяльності, використовуються більш прогресивні методи:

- *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого аспіранти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
- *проблемного виконання*: викладач формулює проблему і вирішує її, аспіранти стежать за ходом творчого пошуку (аспірантам подається своєрідний еталон творчого мислення);
- *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють аспіранти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності аспірантів);
- *дослідницький*: викладач ставить перед аспірантами проблему, і аспіранти вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації.

У викладанні лекційного матеріалу переважає *пояснювальний метод*, при якому викладач не тільки повідомляє певні факти, але й пояснює їх, домагаючись осмислення, засвоєння аспірантами.

При наявності наочного матеріалу за темою лекції (відеофільми, презентації, зразки виробів, лабораторні дослідницькі установки) використовується *інструктивно-практичний метод* викладання, при якому викладач інструктує учнів не тільки словесними, але й наочними або практичними способами, як виконувати певні практичні дії.

На відміну від лекційних занять, виконання індивідуального завдання потребує від аспіранта дещо інших навичок, тому для нього використовується *спонукальний метод навчання*, коли викладач ставить перед аспірантами проблемні

питання і завдання, організовуючи їх самостійну діяльність. Аспіранти при цьому, у свою чергу, самостійно здобувають і засвоюють нові знання в основному без допомоги викладача.

Методи навчання включають набуття знань, формування умінь і навичок, використання знань, творчу діяльність, закріплення та перевірку знань, умінь і навичок. Метод подання інформації аспірантові в ході його пізнавальної діяльності реалізовано через:

1. пояснювально-ілюстративний - для передачі великого масиву інформації. Аспіранти одержують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури та сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки. Лекція передбачає розкриття у словесній формі сутності явищ, наукових понять, процесів, які знаходяться між собою в логічному зв'язку, і об'єднані загальною темою. Пояснення - метод навчання, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону і ґрунтується на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду аспірантів;

2. пошуковий - процес мислення поетапно направляєється й контролюється викладачем або самими учнями на основі роботи над навчальними посібниками, що дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання;

3. дослідницький - аспіранти самостійно вивчають літературу, джерела.

Отже, методами навчання у викладанні навчальної дисципліни “Методологія і логіка науково-педагогічної діяльності у вищій технічній школі” є:

- словесні (бесіда, дискусія, лекція, робота з книгою)
- наочні (ілюстрація практичними прикладами)
- практичні (практичні вправи).

Активні методи навчання, які застосовуються: дискусія, мозковий штурм, проблемні методи, метод конкретних практичних ситуацій, ділові та рольові ігри.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль реалізується у формі опитування, проведення контрольної роботи, виконання індивідуального завдання.

Контроль складової робочої програми, яка освоюється під час самостійної роботи аспіранта, проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів, виступу на заняттях;
- з індивідуальних завдань – шляхом оцінювання реферату та виступу на конференції за обраною темою.

Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку (з оцінкою за 100-бальною шкалою) в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою та у терміни, встановлені навчальним планом та графіком навчального процесу.

Семестровий контроль проводиться в усній формі за контрольними завданнями або шляхом тестування з використанням технічних засобів.

Результати поточного контролю (поточна успішність) можуть враховуватись як допоміжна інформація для виставлення підсумкової оцінки.

Формою контролю з дисципліни “Методологія і логіка науково-педагогічної діяльності у вищій технічній школі” визначено залік. Умовами його складання є:

активна робота аспіранта під час занять, знання теоретичних положень курсу, а також уміння знаходити раціональні рішення в навчальних проблемних ситуаціях.

Методами контролю у викладанні навчальної дисципліни є: усний та письмовий контроль.

Отже, поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, тестів, виконання індивідуальних завдань, проведення контрольних робіт.

Контроль складової робочої програми, яка освоюється під час самостійної роботи аспіранта, проводиться:

.з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;

.з практичних занять – за допомогою перевірки виконаних завдань, реферату за обраною темою.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену відповідно до навчального плану в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою та у терміни, встановлені навчальним планом.

Семестровий контроль також проводиться в усній формі по білетах або в письмовій формі за контрольними завданнями.

Результати поточного контролю враховуються як допоміжна інформація для виставлення оцінки з даної дисципліни.

Аспірант вважається допущеним до семестрового заліку з навчальної дисципліни за умови повного відпрацювання усіх практичних занять, передбачених навчальною програмою з дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Поточне тестування та самостійна робота					ІЗ	Підсумковий залік	Сума
Змістовий модуль 1					20	20	100
T1	T2	T3	T4	T5			
12	12	12	12	12			

T1, T2 ... T5 – теми змістових модулів.

Розподіл балів за теми змістових модулів:

Відвідування лекційних занять та робота аспіранта на лекції – 4 бали,

Робота на практичних заняттях – 4 бали,

Виконання завдань для самостійної роботи – 4 бали.

Усього – 12 балів за кожною темою.

Оцінювання індивідуального завдання (складання тестового завдання)* входить до ЗМ1.

Зміст тексту	технологічна частина	Захист роботи	Сума
до 5	до10	до 5	20

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Програма, методичні вказівки та контрольні завдання з дисципліни «Методологія і логіка науково-педагогічної діяльності у вищій технічній школі» для здобувачів освітньо-наукового рівня «доктора філософії» усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання / уклад. О. Г. Романовський, О. А. Ігнатюк. – Х. : НТУ «ХП», 2016. – 36 с.

2. Романовський А.Г., Гура Т.В., Ігнатюк О.А., Моргунова Н.С., Резван О.А. Психологія: практикум. – Харків: Издательство "Точка", 2014. Обсяг 184 с./ 38 с. (навчальний посібник, затверджений вченою радою НТУ "ХП").

3. Розвиток лідерського потенціалу національної гуманітарно-технічної еліти: монографія / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Ігнатюк О.А., Резник С.М., Мовчан Я.О./за загальною редакцією О.Г.Романовський та О.С.Пonomарьов. – Харків: НТУ "ХП", ФОП Мезина В.В., 2017. Обсяг 292 с./32 с., (монографія, затверджена вченою радою НТУ "ХП").

4. Романовський О.Г., Ігнатюк О.А., Серeda Н.В. Особливості формування основ педагогічної майстерності здобувачів освітньо-наукового рівня «доктор філософії» на засадах міждисциплінарного підходу і концепції Педагогіки добра академіка І.А.Зязюна/ Романовський О.Г., Ігнатюк О.А., Серeda Н.В.. // «Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія». - Харків: НТУ "ХП", 2018. - №4. – С.3-15 (фахове наукове видання України).

5. Ігнатюк О. Моделивання викладання педагогічних дисциплін у процесі підготовки майбутніх докторів філософії в умовах технічного університету // Адаптивне управління: теорія і практика: серія Педагогіка № 6(11), 2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https://adaptive.org.ua/завантажити_Збірник_Педагогіка_№_6\(11\),_2019._\(електронне_наукове_фахове_видання_України\)](https://adaptive.org.ua/завантажити_Збірник_Педагогіка_№_6(11),_2019._(електронне_наукове_фахове_видання_України))

6. Ігнатюк О.А. Інтеграція форм, методів і умов формування педагогічної техніки як складової майстерності викладача у процесі підготовки докторів філософії в умовах технічного університету // Модифікація та наукові дослідження: парадигма інноваційного розвитку суспільства і технологій: II Міжнарод. наук.-практ. конф.: м.Київ, 25-26 січня 2019/ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-практичний центр прикладної інформатики НАН України: збірник наук.праць. – Київ: ГО «Інститут інноваційної освіти», 2019. – С.34-37.

7. Ігнатюк О.А. Характеристика результатів навчання та викладання дисципліни «Основи педагогіки вищої школи» майбутнім докторам філософії в умовах технічного університету // Інноваційні програми, проекти в психології, педагогіці і освіті: Міжнарод. наук.-практ. конф.: м.Одеса, 15-16 березня 2019/ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-практичний центр прикладної інформатики НАН України: збірник наук.праць. – Одеса: ГО «Інститут інноваційної освіти», 2019. – С.49-50

8. Ігнатюк О.А. Формування готовності до педагогічної діяльності аспірантів технічного університету як складова завдань Центру сучасних педагогічних технологій / Ігнатюк О.А. // «Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія». - Харків: НТУ «ХПІ», 2013. - №3. – С.77-84 (фахове наукове видання України).

9. Ігнатюк О.А. Реалізація положень контекстного навчання при вивченні курсу «Основи педагогіки вищої школи» аспірантами технічного університету / Ігнатюк О.А. // Сучасні педагогічні технології в освіті: збірник науково-методичних праць. – Харків: НТУ «ХПІ», 2012. – С. 87-93

10. Ігнатюк О.А. Зміст і структура поняття «педагогічна майстерність» у вимірах науковців та майбутніх докторів філософії економічних та інженерно-технічних спеціальностей // Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації: Міжнарод. наук. інтернет-конф.: м.Переяслав-Хмельницький, 28 листопада 2018 р.: збірник наук.праць. – ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди», 2018. Вип.41.С. 311-313. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://confscientific.webnode.com.ua/завантажити_Збірник_№41.pdf

Інформаційні ресурси

1. <http://library.kpi.kharkov.ua/>
2. <http://web.kpi.kharkov.ua/>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова: (див.методичне забезпечення) а також

11. Закон України «Про вищу освіту» – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
12. Національний освітній глосарій: вища освіта. 2-е вид, переробл.і доп. За ред В.Г.Кременя.К.:ТОВ «Видавний дім «Плеяди», 2014. 100с. Режим доступу: https://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office-3.pdf
- 13.Рашкевич Ю.М., Таланова Ж.В.Європейська кредитно-трансферно-накопичувальна система: довідник користувача / переклад з англ.; За ред. проф. Ю.М.Рашкевича и доц. Ж.Б.Таланової, Рекомендовано МОНУ як методичні матеріали для працівників ВНЗ.- Львів:Вид-во Львівської Політехніки,2015.- 106 с. (електроний ресурс)
14. Захарченко В.М., Луговий В.І., Рашкевич Ю.М., Таланова Ж.В.,за ред.Кремня В.Г. Розроблення освітніх програм: Методичні вказівки. - Київ: ДП «НВЧ Пріоритети», 2014 р. – 120с. (електроний ресурс)
15. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л. Основи педагогіки вищої школи: навчальний посібник/ Л.Л.Товажнянський, О.Г. Романовський,В.В. Бондаренко О.С.Пономарьов,З.О. Черваньова. – Харків: НТУ «ХП»,2005 р. –600 с.
16. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л. Педагогіка управління: навчальний посібник/ / Л.Л.Товажнянський, О.Г. Романовський, О.С.Пономарьов,З.О. Черваньова. – Харків: НТУ «ХП»,2003 р. –408 с.
17. Енциклопедія освіти / Акад. пед. Наук України; головний ред. В. Г. Кремень. - К.:Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
18. Педагогічна майстерність: підручник / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна]. – К. : Вища школа, 1997. – 349 с.
19. Козловська І. М. Дидактика в контексті інтегративного навчання : навч.-метод. посіб. / І. М. Козловська. – Л. : НМЦ КПО, 1999. – 48 с.
20. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В. Ю. Биков. – К. : Атіка, 2008. – 684 с. – с іл.
21. Лозниця В. С. Психологія і педагогіка: Основні положення : навч. посіб. для самостійного вивчення дисциплін / В. С. Лозниця. – К. : ЕксОб, 2000. – 304 с.,15
22. Любар О. О. Історія української школи і педагогіки : навч. пос. / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович, Д. Т. Федоренко. – К. : Знання, 2006. – 447 с.
23. Морозов А. В. Креативность преподавателя высшей школы : монография / А. В. Морозов, Д. В. Чернилевский. – М. : Академ. Проект, 2004. – 560 с.
24. Сисоєва С. О. Психологія та педагогіка : підручник / С. О. Сисоєва, Т. В. Поясок – К. : Міленіум, 2005. – 520 с.
25. Психология и этика делового общения : учебник для вузов / В. Ю. Дорошенко, Л. И. Зотова, В. Н. Лавриненко и др.; под. ред. проф. В. Н. Лавриненко. – 2-е изд, доп. – М. : Культура и спорт, ЮНИТИ, 1997. – 279 с.
26. Тодорцева Ю. В. Педагогіка толерантності : навч. посіб. / Ю. В. Тодорцева. – К. : Либідь, 2004. – 90 с.

Допоміжна

27. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: навчальний посібник / О.І. Гура. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005 р. – 224 с.
28. Романовський О.Г. Зміст і сутність педагогічної діяльності: навчальний посібник / О.Г. Романовський, О.С. Пономарьов, С.М. Пазинич, З.О. Черваньова, В.В. Гайворонська. – Харків: НТУ «ХПІ», 2007 р. – 226 с.
29. Басова Н. В. Педагогика и практическая психология / Н. В. Басова. – Р н/Д. : Феникс, 2000. – 416 с.
30. Бершадская Е. А. Диагностика исходного состояния знаний студентов технических вузов о научных методах познания / Е. А. Бершадская // Педагогические технологии. – 2008. – № 2. – С. 21–34.
31. Беспалько В. П. О критериях качества подготовки специалистов / В. П. Беспалько // Весник высшей школы. – 1988. – № 1. – С. 3–9.
32. Левківський М. В. Історія педагогіки : підруч. / М. В. Левківський. – К. : Центр навч. літ-ри, 2003. – 360 с
33. Бондар В. І. Оптимізація процесу навчання / В. І. Бондар // Дидактика. – К. : МАУП, 2005. – 163 с.
34. Бондарчук О. І. Критерії і показники якості навчальної діяльності / О. І. Бондарчук, Г. В. Єльнікова // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 434–435.
35. Бордовская Н. В. Педагогика : учебник [для вузов] / Н. В. Бор-довская, А. А. Реан. – С.Пб. : Питер, 2001. – 304 с.
36. Воловик П. М. Теорія імовірності і математична статистика в педагогіці / П. М. Воловик. – К. : Видавництво «Радянська школа», 1969. – 223 с.
37. Воловик П. М. Проблеми порівняння ефективності різних форм і методів навчання та виховання / П. М. Воловик // Неперервна професійна освіта: теорія і практика : науково-методичний журнал. – К. : Віпол, 2001. – Вип. 2. – С. 93–102.
38. Воловик П. М. Проблеми порівняння результатів педагогічних експериментів / П. М. Воловик // Неперервна професійна освіта: теорія і практика : науково-методичний журнал. – К. : Віпол, 2002. – Вип. 1. – С. 121–127.
39. Воловик П. М. Педагогічна технологія оцінювання ефективності нових методів (методик) навчання / П. М. Воловик // Педагогічний процес: теорія і практика : збірник наукових праць. – К. : ЕКМО, 2003. – Вип. 1. – С. 54–66.
40. Воловик П. М. Педагогічна технологія оцінювання ефективності нових методів навчання і виховання за допомогою непараметричних критеріїв / П. М. Воловик // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – К. : Віпол, 2004. – Вип. 2. – С. 8-20.
41. Сидоренко Е. В. Методы математической обработки в психологии. – С.Пб. : ООО «Речь», 2001. – 350 с.
42. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – К. : АПН України, 1995. – 45 с.

43. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
44. Гурье Л. Методологическая подготовка в технологическом университете / Л. Гурье // Высшее образование в России. – 2004. – № 2. – С. 66–70.
45. Єльнікова Г. В. Критерії якості педагогічної діяльності / Г. В. Єльнікова // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 435–436.
46. Ігнатюк О. А. Формування готовності майбутнього інженера до професійного самовдосконалення: теорія і практика: [монографія] / О.А. Ігнатюк. – Харків: НТУ «ХПІ», 2009. – 432 с.
47. Образцов П. И. Методы и методология психолого-педагогического исследования : учеб. пособ. / П. И. Образцов. – С.Пб. : Питер, 2004. – 268 с.
48. Пидкасистый П. И. Психолого-педагогический словарь [для учит. и руков. общеобразов. учрежд.] / П. И. Пидкасистый. – Р н/Д. : Изд-во «Феникс», 1998. – 544 с.
49. Психология и педагогика : учеб. пособ. / [под ред. А. А. Бодалева, В. И. Жукова, Л. Г. Лаптева, В. А. Слостенина]. – М. : Изд-во Ин-та Психотерапии, 2002. – 585 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
2. Бібліотека кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами
3. Мережа Інтернет